

Bananen

© Steven van der Minne

In een van de noodlokalen bij Avans in Breda zit een lelijke vlek in de vloerbedekking. De lokalen worden dagelijks gereinigd, maar deze vlek gaat er toch niet zo goed uit. Het is voor bijna iedereen een mysterie wat dit precies voor vlek is en hoe die er gekomen is.

Ik kan je verzekeren dat het geen studenten waren die onverschillig met hun lunch zijn omgegaan. Deze vlek is het gevolg van een praktijkles, alleen was dat lokaal helaas niet echt ingericht als praktijklokaal. Die stomme vloerbedekking ook...

‘JOURNAAL!’

Ik wist niet wat mij overkwam. Ik hoor wel vaker stemmen, meestal zachtjes, en dan denk ik dat het fantasie is. Mijn echtgenote vindt dat ik me maar eens moet laten nakijken. ‘Serieus, misschien heb je wat. Dat is niet normaal’, zei ze vanmorgen nog, blijkbaar bezorgd.

Ik had het misschien maar beter niet daarover moeten hebben. Ik ben nu eenmaal wat naïef. Ik had nog van Bob, van het outplacementbureau Van Ede & Partners, te horen gekregen dat ik helderhorend was. ‘Ik vertel dit alleen aan mensen die er om vragen en die er aan toe zijn’, had hij er nog aan toegevoegd, en zei daarbij dat hij zelf helderwetend was. Daar kon ik het mee doen. Ik had hem niets gevraagd en wist ook niet of ik daar eigenlijk wel aan toe was. Voor Bob was het in ieder geval helder.

‘JOURNAAL!’

Wat is dit? Het acht-uur-journaal begint pas om 20.00 uur, en dat is pas over iets meer dan twee uur. Dat kan het niet zijn, maar wat dan wel? Er is niemand in de buurt en ik sta in de keuken met in mijn hand een tros bananen, nu een beetje suf te staren. Die bananen, daar wilde ik iets mee doen. Vorige week vroeg ik de studenten waar de risico’s in de school te zien waren, en ze waren het al snel eens over de open trap. Er kon van alles tussen de treden door vallen en je kon daar dan beneden over struikelen. Een student riep toen ‘een bananenschil!’. Je ziet het al gebeuren als in een tekenfilm. Iemand eet een banaan en dan weet je al dat de schil wordt weggegooid en dat meteen daarna iemand daarover struikelt.

Het was de clown die met de bananenschil kwam. Iedere klas heeft wel een gangmaker die de rest meekrijgt. Ik weet van vroeger wat er gebeurde met leraren die ruzie kregen met de clown. Het liep meestal niet zo goed af. Met de leraren bedoel ik, maar dat is een ander verhaal. Ik vond het ook leuk en moest lachen, met de klas. Tegelijkertijd besepte ik heel goed mijn regierol. Ik moest er iets mee doen, wilde al meteen uitleggen waarom dat eigenlijk geen risico was, maar bedacht mij op het laatste moment. Ik zou het niet vertellen, maar het hen laten zien, in het echt, door de volgende les een verse schil mee te nemen en een schil die al een paar dagen in een plasje water lag. Ik zou ze op beide schillen laten stappen en laten voelen hoe glad een bananenschil werkelijk is, zowel een verse als een halfvergane.

Uiteraard zou elke student uit veiligheidsoverwegingen door twee andere studenten ondersteund worden. De verse schil is goed zichtbaar en glijdt pas na bij de derde poging. De halfvergane zie je bijna niet, maar voel je wel degelijk als je het niet door hebt.

Het is ook een metafoor voor psychosociale veiligheid. In organisaties zie je zo vaak een storing in de communicatie. Als je daarop let, is het zo opgelost, maar als die blijft sudderen en uit beeld verdwijnt, komt het op enig moment tot spreekwoordelijke uitglijders. Of, zoals onze grote voetbalfilosoof Johan Cruyff zei: 'Je ziet het pas als je het door hebt'.

Zojuist ben ik begonnen aan een bananencake. De cake zelf was voor een collega, met veel kaneel, om haar à la Pavlov te conditioneren in een psychologisch experiment. Maar ook dat is een ander verhaal.

Van de tros bananen zou ik er vier gebruiken en de vijfde bewaren, zodat ik op de dag van de uitvoering een verse en een oude schil zou hebben. Ik was best tevreden met deze wetenschappelijk ogende opzet, totdat ik die stem weer hoorde.

'JOUR-NA-HAAL!' Hoe vaak moet ik die oerdomme studenten nog uitleggen dat ze elke stap van hun onderzoek nauwgezet moeten bijhouden?!

Aha! Nu begrijp ik eindelijk wie dit roept en wat hij bedoelt. Het is mijn grootvader, Ben Danser, bioloog bij de Rijksuniversiteit Groningen, professor bij de Hortus Botanicus. Ik kende hem enkel van de foto's van excursies naar exotische oorden met een grote groep studenten uit de tijd dat studeren voor de rijken geen probleem was. Tijdens de Tweede Wereldoorlog was hij overleden aan de gevolgen van een hersenvliesontsteking. Nu klinkt hij nijdig en ongeduldig, precies zoals mijn moeder hem had beschreven.

Ik roep hardop 'Het is vandaag 11 november, 17.55 uur, en ik doe drie bananenschillen in een bakje met koud kraanwater. Deze blijven daarin ondergedompeld tot woensdagochtend, 8.00 uur'.

'Nee, uilskuiken, niet zo, in een schriftje', hoor ik hem geërgerd zuchten.

Ik denk aan een schrift met lijntjes, en hoor meteen: 'Nee, een schrift met blokjes, dan kan je daarin ook tekeningen verwerken'. Ik besluit hem maar even te negeren. We leven nu in het internettijdperk, en moet ik die overleden drammerige professor nu college gaan geven?

'Waar heb je die bananen gekocht?' hoor ik zijn dwingende stem.

‘Bij de Lidl. Dat is een supermarkt’, leg ik uit.

‘Hoe heb je die bananen geselecteerd?’

‘Gewoon, één tros die er netjes geel uitzag, uit het midden van de doos. En een reservetros uit een andere doos en van een ander merk voor het geval het experiment zou mislukken wanneer de resterende banaan te vroeg bruin zou worden’.

‘Hmm’. Dat klinkt als een goedkeuring. Voor het eerst.

‘Waar zet je dat bakje neer?’

‘In de keuken. Dan weet ik zeker dat ik dat woensdag niet vergeet’.

‘LA-BO-RA-TOR-I-UM!’, hoor ik, op zijn pedante onderwijzersmanier.

‘Voor mij is het hele leven één groot lab, grootvader, inclusief de keuken.’

Zo, die zit. Ik voel ineens een windvlaag. Volgens mij was die bedoeld als een draai om mijn oren, maar geesten zijn daar soms wat onhandig in, zeker als ze al hun zelfbeheersing kwijt zijn. Ik maak de cake af en zet die in de oven. Zonder *‘journaal’*.